

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор _____ Р.І. Петришин

«_____» _____ 2021 р.

Програма
вступного фахового випробування
для абітурієнтів на освітньо-кваліфікаційний рівень
«МАГІСТР»
галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність 053 «Психологія»
(спеціалізація «Практична психологія»)

Схвалено Вченою радою факультету
педагогіки, психології та соціальної роботи
Протокол № 8 від «24» лютого 2021 р.
Голова ради Федірчик Т.Д

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Інтеграція сучасної вищої школи до Європейського освітнього простору у контексті Болонського процесу зумовлює новий підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців, основним критерієм якої виступає рівень професійної компетентності випускників, раціональне поєднання їх теоретичних знань з умінням застосовувати їх на практиці.

Програма вступного іспиту на освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр» спеціальності 053 «Психологія» (спеціалізація «Практична психологія») базується на державному стандарті освіти з підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр» спеціальності «Психологія», затвердженому Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича, навчальних програмах.

Програма фахового вступного випробування для абітурієнтів, які вступають на навчання на спеціальність 053 Психологія (спеціалізація «Практична психологія») для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістр, містить у собі основні проблеми з фундаментальних розділів психологічної науки, які дозволяють уявити цілісність та системність теоретичних знань абітурієнта, а також дають можливість виявити рівень сформованості умінь та навичок у плануванні, організації та проведенні сучасного психологічного дослідження, у розв'язанні професійних завдань.

Вона включає базові нормативні дисципліни, які входять до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів зі спеціальності «Психологія», а саме: загальну психологію, соціальну психологію, вікову психологію, педагогічну психологію та психодіагностику.

Вступне випробування передбачає перевірку знань, вмінь і навичок слухачів у розв'язанні професійних завдань, а також уміння використовувати нормативно-психологічну та довідкову літературу, оформляти необхідні документи.

Теоретичні питання спрямовані на визначення рівня знань вступників в оволодінні основними поняттями й категоріями психологічної науки, обізнаності із дослідженнями вітчизняної та зарубіжної психології, теоретичними підходами, концепціями. Вони орієнтовані на визначення ступеня сформованості у майбутніх практичних психологів умінь аналізу, узагальнення психологічних явищ, визначення їх структури, закономірностей та психологічних механізмів розвитку тощо.

Вступний іспит проводиться у формі тестування.

I. Загальна психологія

Предмет, завдання та принципи сучасної психології, її місце в системі наук.

Структура сучасної психології, класифікація галузей психології, предмет їх вивчення. Основні сучасні напрямки розвитку психологічної науки в західних країнах, їх основні положення.

Структура психологічного дослідження. Емпіричні методи дослідження, їх класифікація, вимоги до їх проведення, їх переваги та недоліки.

Поняття про психіку та свідомість. Свідоме та несвідоме в ній. Суспільно-історична природа свідомості, її характеристики та функції.

Поняття про діяльність та її структуру: види діяльності, дії операції, цілі, мотиви, засоби. Роль умінь і навичок як компонентів діяльності, їх формування.

Процес відчуття, його фізіологічна основа. Класифікації відчуттів і характеристика їх видів. Поняття про взаємодію відчуттів, сенсорну ізоляцію, сенсорну адаптацію та сенсibilізацію. Основні ознаки відчуттів.

Процес сприймання, його специфіка та місце в пізнавальній діяльності. Загальна характеристика основних видів сприймання за формами існування матерії, основні властивостей сприймання. Сприймання та відчуття. Фізіологічна основа сприймання. Основні характеристики сприймання.

Поняття про увагу, її прояви, функції та значення в життєдіяльності людини. Характеристика видів, форм і властивостей уваги. Уважність. Причини розсіяності уваги.

Пам'ять як вищий пізнавальний процес. Характеристика процесів пам'яті. Умови та мнемічні прийоми ефективного запам'ятовування. Основні причини забування. Класифікації видів пам'яті, їх характеристика.

Поняття про мислення. Місце мислення у пізнанні дійсності. Класифікація видів мислення. Основні форми й операції мислення, навести приклади. Характеристика мислення. Роль мислення у розв'язуванні задач. Зв'язок мислення та мовлення. Мова та мовлення. Види мовлення, їх роль у процесі спілкування.

Поняття про уяву та її роль у життєдіяльності та творчості людини. Основні види уяви, критерії їх виділення. Прийоми створення нових образів уяви.

Поняття про емоції та почуття, співвідношення цих понять і значення в житті людини. Основні теорії емоцій. Базові емоції, їх види за Б.І. Додоновим і К.Ізардом. Поняття про вищі почуття, їх види, навести приклади. Емоційні стани особистості, їх характеристика. Зовнішній прояв емоційних станів, необхідність керування ними в міжособистісному і професійному спілкуванні.

Воля та вольові якості особистості. Довільні та мимовільні дії. Структура складної вольової дії. Роль волі в життєдіяльності людини.

Поняття про мотивацію та мотиваційну сферу особистості, їх характеристики. Види основних потреб і мотивів. Основні теорії мотивації.

Поняття про здібності, їх види. Фізіологічна основа здібностей. Обдарованість, талант, геніальність як вищі прояви здібностей. Вплив раннього виявлення задатків для розвитку здібностей. Загальні та спеціальні здібності, необхідні психологу.

Темперамент як динамічна характеристика особистості, його фізіологічна основа. Основні теорії темпераменту. Характеристика типів темпераменту. Позитивні та негативні риси кожного типу. Особливості спілкування з дітьми-представниками різних темпераментів.

Поняття про характер і його структуру. Види рис характеру. Зв'язок характеру та темпераменту. Поняття про акцентуації характеру, історія їх вивчення. Порівняння рис гіпертимного та дистимічного типів акцентуацій характеру. Виховання, самовиховання та перевиховання характеру. Порівняльний аналіз демонстративного та екзальтованого типів акцентуацій характеру за К. Леонгардом.

Поняття «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність», «особа», «суб'єкт», їх співвідношення. Самосвідомість, образи Я і Я-концепція особистості. Взаємозв'язок між поняттями “самооцінка”, “самоповага”, “рівень домагань”. Рушійні сили розвитку особистості. Основні теорії розвитку особистості зарубіжні та вітчизняні. Аналіз психоаналітичної та гуманістичної концепцій розвитку особистості. Епігенетична концепція розвитку особистості Е.Еріксона. Структура особистості. Стійкість рис особистості.

II. Соціальна психологія

Місце соціальної психології в системі наукового знання. Предмет соціальної психології. Зв'язок соціальної психології з іншими науками. Соціальна психологія та соціологія. Соціальна психологія та психологія особистості і загальна психологія. Проблеми і задачі соціальної психології. Сфери досліджень соціальної психології.

Становлення і розвиток соціальної психології як науки.

Передумови виникнення соціально-психологічних знань. Виділення соціальної психології в самостійну науку. Полеміка про предмет соціальної психології. Розвиток соціальної психології на Україні.

Сучасна західна соціальна психологія. Основні теоретичні напрямки сучасної західної соціальної психології. Специфіка соціально-психологічного підходу до розуміння особистості. Психоаналітичні підходи. Біхевіористський підхід. Когнітивні теорії. Символічний інтеракціонізм.

Методологічні проблеми соціально-психологічних досліджень. Поняття методології наукового дослідження. Принципи соціальної психології. Основні вимоги до наукового дослідження в соціальній психології. Основні типи соціально-психологічних досліджень (експериментальні, статистичні, спостереження).

Основні методи дослідження соціальної психології. Основні методи соціально-психологічних досліджень: спостереження, різні види опитувань, тести, експеримент, соціометрія, моделювання. Умови використання тестів в соціальній психології. Соціально-психологічне опитування. Репрезентативність вибірки. Специфіка експерименту в соціальній психології. Етика експериментального дослідження

Специфіка соціально-психологічного підходу до спілкування. Структура спілкування. Специфіка соціально-психологічного підходу до спілкування. Розвиток спілкування в онтогенезі. Функції спілкування та його структура. Спілкування як взаємодія. Компоненти процесу взаємодії. Види взаємодії.

Комунікативний та перцептивний аспект спілкування. Спілкування як комунікація. Засоби комунікації. Моделі комунікативного процесу. Спілкування як перцепція та взаєморозуміння. Роль соціальної перцепції у процесі взаєморозуміння. Основні напрямки дослідження соціальної перцепції.

Психологічні засоби впливу у процесі спілкування. Психологія впливу на інших людей. Способи і механізми впливу. Реакція зараження. Паніка. Навіювання. Методи психічного захисту. Способи опору негативним впливам. Переконавання. Основні чинники та методи переконання. Наслідування. Теорії та закони наслідування. Мода та чутки як соціально-психологічні феномени.

Соціально-психологічна структура особистості. Специфіка постановки проблеми особистості в соціальній психології. Огляд основних зарубіжних соціально-психологічних концепцій особистості. Я-концепція. Локус контролю. Самоефективність та самопрезентація.

Проблема детермінації соціальної поведінки особистості. Поняття соціальної установки. Структура соціальної установки. Функції соціальної установки в регуляції соціальної поведінки особистості. Підвищення сили установки.

Соціалізація особистості. Поняття соціалізації та її соціально-психологічний аспект. Огляд теоретичних концепцій соціалізації. Основні етапи соціалізації особистості. Механізми та інститути соціалізації. Асоціалізація, десоціалізація, ресоціалізація.

Соціальні ролі. Поняття соціальної ролі і різні підходи до пояснення соціальних ролей. Види соціальних ролей. Основні характеристики соціальних ролей. Вплив соціальної ролі на розвиток особистості. Засвоєння соціальних ролей. Інверсія ролей. Гендерні ролі. Проблеми ціннісних орієнтацій особистості. Проблеми детермінант розвитку особистості і регуляції поведінки.

Поняття про групи в соціальній психології. Характеристики великих груп. Види груп в соціальній психології. Реальні і умовні групи. Великі групи: тимчасові, неорганізовані (натовп, аудиторія, публіка); стійкі групи (класи, соціальні стани,

нації); професійні групи – демографічні групи. Основні характеристики великих соціальних груп. Ціннісний погляд на проблему людських об'єднань.

Проблема малої групи в соціальній психології. Поняття і види малих груп. Класифікація малих груп. Група і організація. Структура малої групи. Соціологічний та соціально-психологічний підходи до вивчення малих груп (Е.Мейо, Дж.Морено, К.Левін).

Динамічні процеси в малій групі. Механізми і розвиток малої групи. Механізми утворення малих груп. Поняття групових норм. Девіантна поведінка. Механізми формування групової згуртованості. Групова поляризація. Феномен групового тиску. Конформізм. Класичні експерименти М.Шеріфа, С.Аша, С.Мілграма.

Сутність соціально-психологічного впливу. Соціальна фасилітація. Феномен деіндивідуалізації. Сила впливу ситуації та опір груповому тиску. Основні засоби соціально-психологічного впливу. Соціальна віктимологія.

Лідерство і керівництво. Лідерство і керівництво. Типи лідерів. Теорії лідерства. Стили лідерства і керівництва. Лідерство і групова динаміка. Методи вивчення лідерства. Стель керівництва і проблеми ефективності групової діяльності і згуртованості групи. Харизматична особистість. Авторитет.

Прийняття групового рішення. Основні фактори формування групової думки і прийняття рішення. Групові конфлікти і механізми прийняття рішення. Методи підвищення ефективності прийняття рішення групою. Проблема міжгрупових відносин. Соціальна ідентифікація особистості.

Міжгрупові відносини. Диференціація і інтеграція в міжгрупових відносинах. Міжгрупові стосунки на рівні соціальної стратифікації. Домінування малої соціальної групи. Інтегративні міжгрупові феномени. Відносини між малими групами та їх вплив на внутрішньогрупові процеси.

III. Вікова психологія

Поняття вікової психології, предмет її вивчення. Теоретичне і практичне значення вікової психології для практичної діяльності психолога, педагога, вихователя дитячого садка. Галузі вікової психології. Історія їх становлення. Основні проблеми і завдання вікової психології. Проблеми вікового розвитку актуальні у наш час. Основні підходи розвитку дитячої психіки, їх автори.

Значення вікової психології в навчально-виховному процесі. Розкрийте зв'язок вікової психології з іншими науками та галузями психології.

Обґрунтування принципу наукового вивчення вікового розвитку. Методологічні проблеми розв'язування дослідником у сфері вікової психології.

Методи вивчення психічного розвитку дитини. Особливості використання методів психологічного дослідження у віковій психології (імена науковців).

Класифікація теорій та їх автори (теорія саморозвитку, теорія соціального наuczіння, теорія рекапітуляції, теорія конвергенції).

Особливості психічного розвитку. Виявлення нерівномірності психічного розвитку дитини і які її причини. Ступені розвитку психіки. Концепція психічного розвитку, її автор.

Умови психічного розвитку дитини. Суть біогенетичних та соціогенетичних концепцій розвитку, їх автор. Точка зору вітчизняних психологів у критиці цих концепцій.

Фактори та рушійні сили розвитку психіки в теоріях науковців. Проблема співвідношення навчання й розвитку.

Провідна роль суспільного середовища, виховання і навчання у психічному розвитку. Проблема співвідношення розвитку особистості з навчанням і вихованням у сучасній віковій психології. Умови при яких навчання стає розвиваючим.

Основні показники і порушення психічного та особистісного розвитку.

Основні закономірності розвитку дитини.

„Зона найближчого розвитку”. Роль навчання у її розширенні. Сензитивний період розвитку. Приклади сензитивності. Визначення діяльності та її роль у психічному розвитку дітей. Провідна діяльність, її приклади.

Роль спадковості у психічному розвитку дітей. Соціальне середовище та його роль у психічному розвитку дітей.

Кольберт (одобрення вчинків іншими людьми). Автор моделі розвитку людини.

Основні зарубіжні теорії психічного розвитку дитини (З.Фрейда, Е.Еріксона, Ж.Піаже, П. Блонський та ін.). Теорія розвитку психіки. К.Бюлера. мКультурно-історична теорія розвитку психіки. Стадії розвитку особистості з теорії Е.Еріксона. Інстинкт, вироблення навичок та інтелект як стадії розвитку психіки дитини.

Активність особистості в її індивідуальному розвитку. Цілепокладання особистості.

Рушійні сили психічного розвитку. Приклади суперечностей у психічному розвитку дитини. Кризи вікового розвитку. Безкризовий розвиток особистості. Історія створення різних схем періодизації психічного розвитку. Критерії для визначення основних періодів індивідуального психічного розвитку. Прийнята у вітчизняній віковій психології періодизація психічного розвитку дітей. Принципи побудови періодизації психічного розвитку дитини.

Поняття пренатального періоду та пренатального розвитку. Зміст кризи новонародженості. Характеристика соціальної ситуації розвитку немовляти.

Розвиток дитини протягом першого року життя. Сенсорний розвиток немовляти. Новоутворення в психіці дитини в період немовляти.

Перші форми спілкування дитини з дорослою людиною. «Дефіцит спілкування» у немовлят і до чого він призводить у їх розвитку. Особливості домовного періоду немовлят.

Особлива роль раннього дитинства у психічному розвитку дітей. Основні досягнення раннього дитинства. Провідна діяльність та її розвиток у дітей протягом перших років життя. Її роль в розумовому розвитку дітей. Особливості дитячого мислення.

Перші ігри переддошкільників. Характеристика розвитку психічних функцій дітей раннього віку. Новоутворення, що виникають в психіці дітей 1-3 років. Найхарактерніші ознаки для розвитку вищої нервової діяльності дітей раннього віку.

Передумови і початок формування особистості дитини в ранньому віці. Вимога дитини: "Я сам".

Психічний розвиток та формування особистості в ранньому дитинстві. Криза трьохрічних.

Етапи становлення мовлення дітей 1-3 років. Твердження Л.С.Виготського: "Вік від одного до трьох років – це стадія сенситивності до мовних впливів".

Загальна характеристика основних типів мотивів поведінки дошкільнят. Якими мотивами за своїм змістом керуються старші дошкільники на відміну від молодших дітей. Найважливіше новоутворення в сфері мотивації поведінки дітей дошкільного віку.

Соціальна ситуація розвитку дошкільника, її автор. Порівняйте особливості розвитку психічних процесів дитини в період раннього дитинства та в дошкільному віці. Охарактеризуйте новоутворення в психіці дошкільнят.

Психологічні особливості ігрової діяльності. Види ігор. Сюжетно-рольова гра та її структурні компоненти.

Твердження вітчизняних психологів про те, що гра – особлива форма життя дитини в суспільстві за своїм походженням і за змістом. Особливості розвитку гри в дошкільному віці. Що в своїх іграх відображають молодші і старші дошкільники.

Показники готовності дошкільника до навчання в школі, її основні компоненти. Підготовка дітей до навчальної діяльності. Передумови формування готовності до навчання дітей 6-річного віку та методи її діагностики.

Загальна психологічна характеристика початкового періоду шкільного життя молодшого школяра. "Криза семи років", її особливості.

Основні новоутворення молодшого шкільного віку. Особливості та структура навчальної діяльності школяра.

Основні типи труднощів першого періоду навчання дитини в школі та можливі шляхи їх подолання.

Загальна психологічна характеристика соціальної ситуації розвитку молодшого школяра.

Навчальна діяльність дітей, її основні компоненти. Місце і значення навчальної діяльності у психічному розвитку молодшого школяра. "Вміння вчителя" та в чому воно полягає. Навчання дітей дошкільного віку та шкільного віку.

Характеристика соціальної ситуації розвитку підлітка, її зміни, порівняно з попереднім періодом. Криза підліткового віку.

Основні психологічні новоутворення підліткового віку. Вияв відчуття дорослості підлітків. Усвідомлення власної позиції у суспільстві й своїх можливостей є основним психологічним новоутворенням підліткового віку.

Особливості спілкування підлітків з однолітками та дорослими. Особливості стосунків хлопчиків і дівчаток в підлітковому віці. Виникнення конфліктів між батьками та дітьми, чи можна уникнути конфліктів у стосунках з дітьми підліткового віку.

Причини виникнення та форми прояву «почуття дорослості». Основні джерела становлення почуття дорослості підлітка та форми його прояву.

Провідною діяльністю для старшокласників. Основні новоутворення ранньої юності. Фізіологічні, соціальні та інтелектуальні зміни, що відбуваються з юнаками.

Загальна психологічна характеристика соціальної ситуації розвитку у період ранньої юності. Особливості стосунків юнаків і дівчат з однолітками та дорослими. Визначення шляхів і засобів виховання вищих почуттів у старшокласників. Формування індивідуальної часової траспективи у юнацькому віці.

Оптимальні шляхи поступового збільшення розумового та фізичного навантаження з метою розвитку дітей, попередження втоми і підвищення працездатності.

Визначення понять та їх автори (я-концепція, анімізм, синкретизм).

IV. Педагогічна психологія

Дайте визначення педагогічної психології як науки. Охарактеризуйте предмет і завдання сучасної педагогічної психології. Розкрийте проблеми педагогічної психології як науки на сучасному етапі. Її місце в системі наук та зв'язок з іншими науками.

Дайте повну характеристику методам дослідження педагогічної психології: організаційним, процедурним, оціночним.

Назвіть та охарактеризуйте етапи розвитку педагогічної психології.

Який внесок К.Д.Ушинського, С.Л.Рубінштейна, Л.С. Виготського у розвиток педагогічної психології.

Назвіть та проаналізуйте теорії навчання. Класифікація навчання. Моделі навчання.

Розкрийте сутність концепції розвитку і навчання Л.С.Виготського.

Дайте характеристику педагогічному проектуванню та педагогічній технології.

Психологія навчальної діяльності. Види учіння та структура навчальної діяльності.

Психологічні погляди на дидактичні принципи. Особливості оволодіння навчальною діяльністю. Неуспішність, її причини та запобігання.

Порівняйте психологію школяра та психологію підлітка. Співвідношення навчання і розвитку. Розвиток пізнавальної сфери та інтелекту.

Вікові та індивідуальні особливості молодших школярів. Психологічне новоутворення в молодшому шкільному віці.

Підліток як суб'єкт навчальної діяльності. Старшокласник як суб'єкт навчальної діяльності.

Психологічні особливості студента. Студент як суб'єкт навчальної діяльності. Мотивація навчальної діяльності.

Розкрийте психологічні особливості вчителя. Загальна характеристика педагогічної діяльності. В чому сутність професії педагога та педагогічних здібностей.

Розкрийте спрямованість особистості педагога та типи педагогів. Охарактеризуйте основні функції та педагогічні уміння.

Психологічна служба в школі. Соціальна педагогічна психологія. Взаємовідносини однокласників. Структура міжособистісних стосунків в учнівському колективі.

Положення дитини в колективі як фактор формування особистості. Педагог і стосунки з дітьми.

Психологія виховання. Виховання та його закономірності. Вікові аспекти виховання.

Психологія педагогічної оцінки. Засоби стимулювання навчання та виховання.

Стиль і методи керівництва колективом. Особливості педагогічного керівництва.

Функції оцінки. Оцінка як засіб стимулювання. Об'єктивність і суб'єктивність оцінки. Умови ефективності педагогічної оцінки.

Особливості психології професійної освіти. Професійне самовизначення та класифікація професій.

Розкрийте сутність психологічної служби в закладах освіти. Кваліфікаційні вимоги, права та обов'язки до діяльності практичного психолога.

Особливості застосування психодіагностики в практиці практичного психолога. Психодіагностика пізнавального розвитку та здібностей.

Типи гуманістичного навчання в розрізі практичного використання. Критичний аналіз гуманістичних підходів.

Специфіка таких видів навчання: сугестопедичного, програмованого, знаково-контекстного та модульного. Концепції проблемного навчання. Характеристика теорії поетапного формування розумових дій.

Психологічні аспекти морального виховання особистості. Дефініційна модальність моралі як сукупності соціальних норм.

Особливості індивідуального консультування підлітків, консультування батьків підлітків та особливості групової терапії з підлітками.

Характерологічні особливості агресивних дітей та роль сім'ї у формуванні моделі агресивної поведінки дітей. Фактори, що сприяють становленню дитячій агресивності в сім'ї і дайте аналіз особливостям сімей агресивних дітей.

Загальна характеристика особистості викладача та психологічний клімат на занятті.

Рівні професійної деформації особистості вчителя. Загальна характеристика феномену синдрому «вигорання» педагога. Моделі педагогічної взаємодії.

Особистість учня в розгорнутій парадигмі педагогічної психології. Критерії психологічної готовності дитини до шкільного навчання.

Предмет та завдання педагогічної психології. Коло проблем педагогічної психології; їх значення в науковій та практичній парадигмі.

Характеристика дітей, що виростили в сім'ях із залежними стосунками. Принципи організації й підтримування дисципліни у виховному процесі за Е. Шостромом.

Характеристика причин порушень дисципліни дітьми. Типологія латентних мотивів та цілей «неправильної» поведінки за Дрейкурсом та Зольцем. Робота практичного психолога зі схемою Дрейкурса.

Специфіка психологічних бар'єрів, їх причини та форми прояву. Аналіз етіології та генезу психічних травм дітей в процесі виховання. Причини та різновиди дітей, що кваліфікуються як «розбалувані».

Соціально-культурний аспект дитячої агресивності та причини її виникнення.

Характеристика діагностичних критеріїв агресивності для дітей старшого дошкільного, молодшого шкільного, середнього шкільного віку та підлітків.

V. Психодіагностика

Предмет психодіагностики та її завдання. Зміст психодіагностики. Психологічний діагноз. Зв'язок психодіагностики з іншими науками.

Якісний і кількісний аналіз результатів дослідження. Деякі способи статистичної обробки результатів вимірювання в психологічних дослідженнях.

Галузі психодіагностики та її підсистеми. Розвиток психодіагностики. Базові галузі розвитку психодіагностики. Періоди розвитку психодіагностики в Україні.

Наочне наведення показників психологічних досліджень, його роль. Графічні зображення показників, етапи та правила побудови графіків.

Місце психодіагностики в роботі вчителя, вихователя, керівника освітнього закладу. Проблеми, що вимагають діагностичного дослідження в школі. Цілісний і частковий, оперативний і довготривалий психологічний діагноз.

Методи вивчення уваги. Таблиці Шульте. Інші методи.

Фактори, що визначають психологічну майстерність психолога, педагога, вихователя.

Види діаграм та їх відповідність характеру результатів досліджень.

Соціальні і етичні аспекти психодіагностики. Вимоги до психодіагностичної літератури. Типи документації, основні принципи професійної етики. Вимоги до психолога.

Діагностика психічних станів: страху, хвилювання, тривожності. Тривога і тривожність, причини їх виникнення. Вплив стану тривожності на діяльність. Види тривожності.

Підготовка і організація досліджень. Поняття генеральної сукупності і виборки (логічна послідовність, структурний зв'язок).

Розвиток тестових методик вивчення пам'яті. Завдання психологів. Методи Ебінгауза, Мюнстерберга. Групи методів вивчення пам'яті.

Основні етапи дослідження: попередня підготовка дослідника, її зміст та значення, інші етапи.

Методи вивчення рівня домагань. Зв'язок домагань та самооцінки дітей різного віку.

Основні структури процесу психодіагностування (1-7). Етап прийняття рішення. Три рівні діагностичних заключень.

Психодіагностика рис. Визначення поняття риси. "Профіль" особистості. Рівні психічної регуляції. Класи рис та підбір методів їх вивчення. Особливості методів самоопису, їх сильні і слабкі ознаки. Складності при вивченні темпераменту і характеру.

Основні методи психодіагностики (експериментальні, неекспериментальні).

Мотив і мотивація. Методи діагностики мотивів діяльності.

Процедура спостереження. Сильні і слабкі сторони спостереження. Підготовка психолога до проведення спостереження.

Методи вивчення інтелектуального розвитку особистості.

Форми та ознаки наукового спостереження, запобігання недоліків спостереження у процесі психодіагностування. Можливості спостереження, суб'єктивна незалежність психолога.

Методи вивчення ознак важковиховуваності та ізольованості дітей у групі.

Особливості усного і письмового опитування. Значення методу опитування (інтерв'ю). Опитування як комунікативний процес. Основні перемінні процесу опитування.

Структура інтелекту та тести інтелекту, їх особливості.

Специфічні ознаки інтерв'ю. Особистість інтерв'юєра та вимоги до нього. Фактори, що впливають на результати опитування.

Психодіагностика здібностей. Методи вивчення здібностей. Обдарованість та її визначення в ранньому дитинстві. Сучасні вчення про критерії обдарованості.

Принцип розробки і застосування методів психодіагностики в шкільній практиці. Основні положення, які стосуються психолого-педагогічної діагностики в школі, в дитячій установі.

Експертні методики, їх використання. Роль експертних методів у психодіагностиці.

Основні (4 проблеми) психолого-педагогічної діагностики в школі, в дитячій установі, їх зміст. Діагностика в педагогічному процесі, діагностика індивідуальних особливостей, діагностика різних форм відставання, діагностика ефективності учбового процесу.

Проективні методи. Проекція в психодіагностиці. Метод незакінчених речень, малюнкові методики, тест Люшера і ін.

Аспекти психолого-педагогічного діагностування в школі. Причини виникнення типових помилок при психічному діагностуванні.

Методи вивчення міжособистісних стосунків у групах і колективах. Соціометрія.

Психометрика. Визначення та види психометрики. Виникнення та розвиток психометрики.

Методи вивчення впливу сім'ї та сімейних стосунків. Малюнок сім'ї.

Знаки психометричних процедур. Стандартизовані та експертні методи, їх характеристика.

Методи вивчення операцій мислення: аналізу, синтезу, порівняння, абстрагування, узагальнення.

Психодіагностичний тест. З історії виникнення та розвитку тестування. Місце тестів у ряду психодіагностичних наук.

Методи вивчення індивідуальних особливостей особистості (моральні якості, Айзенг).

Класифікація психодіагностичних методів (тестів). Вимоги до методик, репрезентативність тестових норм. Надійність. Валідність тестів, види валідності, способи перевірки методик на надійність та валідність.

Діагностика ознак темпераменту дитини та його впливу на здатність до навчання.

Психодіагностика "Я-концепції". "Я-концепція", її структура. Самооцінка як складова "Я-концепції". Показники позитивної "Я-концепції".

Методи вивчення інтересів дітей.

Роль самооцінки у формуванні "Я-концепції". Рівні самооцінки (види).

Методи вивчення вольових якостей особистості дитини.

Методи вивчення самооцінки дітей.

Методи вивчення психологічної готовності дитини до навчання в школі.

Шкалювання. Типи вимірювальних шкал та їх характеристика. Критерії шкал.

Міри взаємозв'язку психодіагностичного дослідження. Коефіцієнт кореляції, його кількісний вираз та значення.

Технологія опрацювання показників виборки, генеральної сукупності (визначення рангів, групування за частотою).

Вплив Я-концепції вчителя, вихователя на формування Я-концепції і самооцінки дитини, учня. Вивчення самооцінки значущих дорослих.

Соціально-психологічні умови проведення психодіагностичної процедури (особливості поведінки психолога, запобігання помилкам).

Класифікація тестів. Критерії виділення.

Зміст понять "генеральна сукупність" та "вибірка".

Особливість психодіагностичного методу на відміну від методів загальнопсихологічного характеру.

Основні психометричні властивості тесту.

Основні теоретичні концепції в рамках яких розроблялася проєктивна психологія

Сильні і слабкі сторони використання проєктивних методик для дослідження особистості

Основні види проєктивних методик, приклади, коротку характеристику.

Поняття "центральна тенденція", "міри центральної тенденції".

Коефіцієнт кореляції, його визначення.

Зміст поняття "надійність". Види надійності методики. Зміст поняття "стандартизація".

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Для особи, яка претендує на зарахування за ступенем магістра (за 200 бальною шкалою):

174-200 балів (високий рівень) виставляються за повну, ґрунтовну, аргументовану відповідь, глибокі знання змісту предмета: уміння розкрити і науково обґрунтувати теоретичні положення, здатність аналізувати, порівнювати, виділяти головне; чітко висловлювати власні судження і особисте ставлення до проблеми, відповідь відзначається системністю, послідовністю, логічністю викладу думок і творчим підходом.

149-173 бали (достатній рівень) виставляються за повну, аргументовану відповідь, абітурієнт аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші психолого-педагогічні феномени, але допускає незначні неточності у розкритті змісту і логіці викладу навчального матеріалу.

124-148 балів (середній рівень) виставляється за повну, аргументовану відповідь на окремі питання; решта відповідей – поверхові; абітурієнт плутає поняття, допускає неточності у теоретичних знаннях; відсутня здатність аналізувати й узагальнювати.

100-123 бали (низький рівень) виставляється за неповну, не аргументовану відповідь на питання, абітурієнт не володіє достатніми теоретичними знаннями, не знає наукових фактів, визначень; відсутня здатність аналізувати; не вміє оцінювати психічні факти та явища.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Анастаси А. Дифференциальная психология. Индивидуальные и групповые различия в поведении /Пер.с англ. – М.: Апрель Пресс, Из-во ЭКСПО-Пресс, 2001.- 752 с.
2. Анцупов А.Я., Баклановский С.В. Конфликтология в схемах и комментариях.- СПб.: Питер, 2005. – 288 с.
3. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика. Ученик для вузов. – СПб. Питер, 2005. – 351с.
4. Власова О.І. Педагогічна психологія: Навч. посібник.- К.: Либідь, 2005. – 400 с.
5. Волошок О.В. Практикум із психології: навч.-метод. посібник / О.В. Волошок, М.Б. Кліманська, О. С. Штепа. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 96 с.
6. Галецька І.І., Сосновський Т. Психологія здоров'я. – Львів: Вид. центр ЛНУ, 2006. – 338 с.
7. Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию. Курс лекций. – М.: «ЧеРо», 2005. – 336с.
8. Гуревич П. С. Клиническая психология/ Учебник для вузов. – М.: Нота, 2002. – 512 с.
9. Данилова Н.Н. Психофизиология: Учебник для вузов / Н. Н.Данилова. – М.: аспект Пресс, 2004. – 368 с.
- 10.Корольчук М.С., Криворучко П.П. Історія психології. – К.: Ельга, - Ніка-центр, 2004. – 248 с.
- 11.Кочюнас Р. Психологическое консультирование и групповая психотерапия. – 3-е изд., стереотип.- М.: Академический Проект; Трикста, 2004. – 464 с.
- 12.Крайг Г., Бокум Д. Психология развития. – 9-те изд. – СПб.: Питер, 2004. – 940 с.: ил. – (Серия "Мастера психологии").
- 13.М'ясоїд П.М. Загальна психологія. – К.: Вища школа, 2004. – 487 с.
- 14.Максименко С.Д. Загальна психологія. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 272 с.
- 15.Немов Р.С. Психология. В 3-х т. – М.: Просвещение, 1998. – 304 с.
- 16.Общая психодиагностика / А.А. Бодалев, В.В. Столин. – СПб: Речь, 2004. – 440 с.
- 17.Ольшанский Д.В. Основы политической психологии. – Екатеринбург: деловая книга, 2001. – 496 с.
- 18.Орбан Лембрик Л.Е. Психологія управління: Посібник.-К.: Академвидав, 2003. – 568 с.
- 19.Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – 44с.
- 20.Основы психології: Підручник /За заг. ред. О.В. Киричука, В. А. Роменця. – К.: Либідь,1995. – 632с.
- 21.Психологічний словник / За ред. В.І. Войтка. – К.: Вища школа, 1982. – 216 с.

22. Психологія: підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалко, П. А. Гончарук та ін.- К.: Либідь, 2005. – 560 с.
23. Роменець В.А., Маноха І.П. Історія психології ХХ століття: Навч. посіб./ Вст. Ст. В. О. Татенко, Т. М. Титаренко. – К.: Либідь, 1998. – 992 с.
24. Рыбалко Е.Ф. Возрастная и дифференциальная психология.- СПб.: Питер, 2001. – 242 с.
25. Столяренко Л.Д. Психология: Учебник для вузов. – СПб.: Лидер, 2005. – 592 с.
26. Трофімов Ю.Л. Інженерна психологія: підручник. – К.: Либідь, 2002. – 264 с.
27. Цимбалюк І.М., Яницька О.Ю. Загальна психологія. Модульно- рейтинговий курс для студентів вищих навчальних закладів. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 304 с.

Додаткова література

1. Бабенко В.В. Основи теорії ймовірностей і статистичні методи аналізу даних у психологічних і педагогічних експериментах: Навчальний посібник – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. – 184 с.
2. Баклицький І.О. Психологія праці. Посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. – 504 с.
3. Балабанов Л. М. Судова патопсихологія (питання визначення норми і відхилень). – Донецьк: Сталкер, 1998. – 432 с.
4. Блейхер В. М., Крук Н.В., Боков С. Н. Клиническая патопсихология: руководство для врачей и клинических психологов. – М.: Из-во Московского психолого-социального института: Воронеж: Из-во НПО «МОДЭК», 2002. – 512 с.
5. Волошина В.В., Волинська Л.В., Стадницька С.О., Темперук О.В. Загальна Психологія: Практикум. – К.: Каравела, 2005. – 280 с.
6. Волошина, Л.В., Долинська С.О. Загальна психологія: практикум: навч. посібник. – К.: Каравела, 2005. – 280 с.
7. Герриг Р., Зимбардо Ф. Психология и жизнь. – СПб.: Питер, 2004. – 955 с.
8. Грановская Р.М. Элементы практической психологии.- СПб : Питер, 2005. – 567 с.
9. Гриншпун И.Б. Введение в психологию. – М.: Международная педагогическая академия, 1994. – 152 с.
10. Джордж Р., Кристиани Т. Консультирование: теория и практика /Пер. ас англ. Александра Шазабра. – М.: Изд-во Экспо, 2002. – 448 с.
11. Дилигенский Г. Социально-политическая психология. – М.: Новая школа, 1996. – 351с.
12. Ждан А.Н. История психологии от античности к современности. – М.: Педагогическое общество России, 2002. – 512 с.
13. Загальна психологія: підр. для студ. вищ. навч. закл. / Т.Б. Партико. – К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2008. – 416 с.
14. Исследования в психологии: методы и планирование / Дж.Гудвин. 3-е Изд.-СПб: Питер, 2004. – 558 с.

15. История психологии XX век./ Под ред. П. Я. Гальперина, А.Н. Ждан. 4-е изд.- М.: Академический Проект: Екатеринбург: Деловая книга, 2005. – 832 с.
16. Конструктивная психология конфликта/ Б.Н. Хасан. – СПб.: Питер, 2003. – 250 с.
17. Корнилова Т. В. Экспериментальная психология: Теория и методы: Учебник для вузов.- М.: Аспект пресс, 2002. – 381с.
18. Крамер Дж.Олстед Д. Маски авторитарности: Очерки о гуру. – Пер.с англ.- М.: Прогресс – Традиция, 2002. – 408 с.
19. Купер К. Индивидуальные различия / Пер.с англ. Г. М. Марютиной, под. ред. И. В. Равич-Щерба. – М. Аспект Пресс, 2000. – 527 с.
20. Лихи Т. История современной психологии. – СПб: Питер, 2003. – 448 с.
21. Маклаков А.Г. Общая психология: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2005. – 583 с.
22. Максименко С.Д. Загальна психологія: навч. посібник. – Вид. друге перероб.: доповн. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 272 с.
23. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія. – К.: МАУП, 2000. – 256 с.
24. Мар'єнко Б.С. Основи психопатології: Навч.посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – 120с.
25. Марютина Т.М., Ермолаев О.Ю. Введение в психофизиологию. – 3-е издание. М.: Московский психолого-социальный институт: Флинта, 2002. – 400 с.
26. Мей Р. Искусство психологического консультирования. – М.: Класс, 1994. – 144с.
27. Миллер С. Психология развития: методы исследования. – СПб: Питер, 2002. – 464 с.
28. Носс И.Н. Введение в психодиагностику. - М.: Изд-во Института Психотерапии, 2003. – 251с.
29. Партико Т.Б. Курс загальної психології: Навчальний посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. – 208 с.
30. Почебут Л.Г., Чикер В.А. Организационная социальная психология: Учебное пособие.-СПб.: Изд-во «Речь», 2000. – 298 с.
31. Сафронов Ф.С. Психология криминальной агрессии. – М.: Смысл, 2003. – 300 с.
32. Сахаклан У.С. Техники консультирования и психотерапии. Тексты./Ред. И сост. У. С. Сахаклан. Пер. с англ.- М.: апрель Пресс, изд-во ЭКСПО-Пресс.2000. – 624 с.
33. Семечкин Н.И Социальная психология: Учебник для вузов. – СПб.: Питер 2004. – 376 с.
34. Семиченко В.А Психологія педагогічної діяльності: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 2004. – 335 с.
35. Сидоров П. Н., Парняков А.В. Введение в клиническую психологию: Т.1.: Учебник для студентов медицинских вузов. – М.: Академический Проект, Екатеринбург: Деловая книга, 2000. – 416 с.

36. Слободчиков В. И., Исаев Е. И. Основы психологической антропологии. Психология человека: Введение в психологию субъективности. – М.: Школа-Пресс, 1995. – 384 с.
37. Старовойтенко Е.Б. Современная психология: формы интеллектуальной жизни. – М.: Академический Проект. 2001. – 544 с.
38. Стрелков Ю.К. Инженерная и профессиональная психология: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия»; Высшая школа, 2001. – 360 с.
39. Хухлаева О.В. Психология развития: молодость, зрелость, старость. Учеб. пособие для студ. высш. учеб. завед.- М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 208 с.
40. Цимбалюк І. М. Психологія. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 216 с.

**Завідувач кафедри
практичної психології**

доц. Радчук В.М.

**Завідувача кафедри
психології**

доц. Андрєєва Я.Ф.